

**DE INSPECTIE VAN
RIJKSCOLLECTIES
IN DE PRAKTIJK**

INSPECTIE CULTUURBEZIT, DEN HAAG

DE INSPECTIE VAN RIJKSCOLLECTIES IN DE PRAKTIJK

Postbus 11583
2502 AN Den Haag
tel: 070 302 81 20
fax: 070 365 19 14
e-mail: inspectie@cultuurbezit.nl
website: www.cultuurbezit.nl

Auteurs

Charlotte E. van Rappard-Boon (hoofdinspecteur)
Jan van Bolhuis (statisticus, FFP, VU, Amsterdam)
Josefine Leistra (inspecteur)

INSPECTIE CULTUURBEZIT, DEN HAAG

INHOUD

	Inleiding	p. 5
1.	Voorgeschiedenis	p. 6
2.	Formeel kader	p. 8
3.	Inspectieveld	p. 9
4.	Inspectieprocedure en -rapport	p. 11
5.	Inspectiemethode	p. 13
6.	Toekomst	p. 16

BIJLAGEN

Bijlage 1	Beheersovereenkomst
Bijlage 2	Toelichting op de Beheersovereenkomst
Bijlage 3	Inspectiereglement
Bijlage 4	Model Bruikleenovereenkomst
Bijlage 5	Inhoudsopgave inspectierapport met steekproef
Bijlage 6	Beoordelingscriteria
Bijlage 7	Statistische verantwoording van de Inspectiemethode

INLEIDING

De Inspectie Cultuurbezit (hierna: de Inspectie) houdt sinds haar oprichting in 1993 toezicht op het behoud en beheer van de rijkscollecties die de Staat in beheer heeft gegeven aan de verzelfstandigde rijksmusea. Daartoe ontwikkelde - en ontwikkelt - zij, in samenspraak met de betrokken musea en andere deskundigen op het gebied van museaal beheer, inspectiemethoden.

Regelmatig bezoekt de Inspectie de collecties waarop zij toezicht houdt. In de rapporten waarin zij haar bevindingen van deze inspectiebezoeken vastlegt, neemt zij een beschrijving van de gevolgde inspectiemethode op. Op deze manier geeft zij het museum inzicht in haar werkwijze en duidelijkheid over de mate van zekerheid waarmee uitspraken over het collectiebeheer worden gedaan. Bovendien biedt dit museumdirecteuren en departementale beleidsmakers de mogelijkheid om de inspectierapporten te gebruiken bij het voorbereiden van beleid, het maken van resultaatafspraken en het opstellen van rapportages voor de Raad van Toezicht.

Om ook mensen die geen inzicht in de individuele museumrapporten hebben te informeren over de taak van de Inspectie en de wijze waarop zij daaraan uitvoering geeft, stelde de Inspectie in 1993 de notitie *De inspectietaak in de praktijk* op. Hierin beschreef zij de gehanteerde inspectiemethode, de voorgeschiedenis van de Inspectie Cultuurbezit, haar werkterrein en het formele kader. Deze notitie werd in 1999 herzien.

Er is de laatste jaren veel aandacht besteed aan de toezichtfunctie van de Rijksoverheid. In 2000 verscheen hierover het eindadvies van de Commissie Ambtelijk Toezicht (de Commissie Borghouts), waarin onder andere het belang van de verbetering van de kwaliteit van geïnspecteerde instellingen aan de orde werd gesteld.¹ Aan dit aspect van toezicht houden hecht ook de Inspectie veel belang, hetgeen zij tot uitdrukking brengt in de ondersteuning van musea bij die kwaliteitsverbetering. In juli 2001 verscheen vervolgens het rapport *De kaderstellende visie op toezicht* van het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties. Hierin werd onder andere het kabinetsstandpunt inzake het eindadvies van de Commissie Ambtelijk Toezicht kenbaar gemaakt en een definitie van het begrip 'toezicht' gegeven, dat de Inspectie sindsdien als leidraad hanteert:

"toezicht is het verzamelen van de informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de daaraan gestelde eisen, het zich daarna vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren."

Mede naar aanleiding van het rapport *Museale collecties van het rijk* (2000) van de Algemene Rekenkamer intensiverde de Inspectie de in 2001 begonnen herziening van haar inspectiemethode. Dit leidde tot een vernieuwing van het steekproefgedeelte van de inspectierapporten.

Deze vernieuwing noodzaakte tot een bewerking van de tweede editie (uit 1999) van *De inspectietaak in de praktijk*. Om duidelijk aan te geven dat het gaat om inspectie van de rijkscollecties en niet om andere taken van de Inspectie, is de titel van deze derde editie veranderd in *De inspectie van rijkscollecties in de praktijk*. Zoals in de voorgaande edities worden ook in deze derde editie de actuele inspectiemethode, de voorgeschiedenis, het werkterrein en het formele kader van de Inspectie beschreven en zijn een voorbeeld Beheersovereenkomst met toelichting, een model Bruikleenovereenkomst en het Inspectiereglement als bijlagen bijgevoegd. Bovendien zijn, deels ter vervanging van verouderde bijlagen, in de derde editie de volgende bijlagen opgenomen: Inhoudsopgave inspectierapport met steekproef; Beoordelingscriteria en Statistische verantwoording van de inspectiemethode.

---

¹ Eindadvies Ambtelijke Commissie Toezicht, *Vertrouwen in onafhankelijkheid*, 2000.

1 VOORGESCHIEDENIS

De voorgeschiedenis van de verzelfstandiging van de rijksmusea en de oprichting van de Inspectie Cultuurbezit begint met het Regeerakkoord van 1989. Daarin werden middelen vrijgemaakt voor de aanpak van geconstateerde problemen bij het behoud en beheer van de collecties in de rijksmusea. Hiermee gaf de regering gehoor aan de zorg die de Algemene Rekenkamer in 1988 in haar rapport over de rijksmusea had uitgesproken.² Een en ander mondde in het begin van de jaren '90 uit in het Deltaplan voor Cultuurbehoud voor de collecties. In 1991 besloot men in het kader van dit Deltaplan tot verzelfstandiging van de rijksmusea. Dit werd in 1993 wettelijk vastgelegd in de Wet verzelfstandiging rijksmuseale diensten (Machtigingswet).³ Als verzelfstandigingvorm is voor een privaatrechtelijke bestuursvorm gekozen, waarbij de collecties eigendom van de Staat blijven. De Staat geeft een collectie telkens voor een periode van dertig jaar in beheer aan een museale instelling.

De Machtigingswet, de grondslag voor de verzelfstandiging van de rijksmusea, bepaalt dat het beheer van en toezicht op de collecties wordt geregeld via Beheersovereenkomsten tussen de Staat en de individuele verzelfstandigde rijksmusea (zie bijlagen 1 en 2) en via het daarbij gevoegde Inspectiereglement (zie bijlage 3). Als toezichthouder werd in 1993 de Inspectie Cultuurbezit (afgekort tot Inspectie of ICB) opgericht. Deze Inspectie maakte aanvankelijk, totdat zij in 1996 een zelfstandig onderdeel werd van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCenW), deel uit van de Rijksdienst Beeldende Kunst.

In 1992 werd een werkgroep ingesteld om een model Beheersovereenkomst en een Inspectiereglement te formuleren. Om zoveel mogelijk recht te kunnen doen aan de problemen die met het behoud en beheer van verschillende soorten collecties gepaard gaan, zaten in deze werkgroep vertegenwoordigers van het toenmalige Ministerie van WVC en van uiteenlopende musea. Toezicht in de zin van het kritisch op de voet volgen van museale instellingen, verificatie en detailbemoediging vond de werkgroep niet wenselijk. Zij koos voor inspectie in de vorm van een jaarlijkse rapportage over het behoud en beheer van de collecties; een inspectietaak 'op afstand'.

Voorafgaand aan de verzelfstandiging van de rijksmusea voerde de Inspectie, een nieuwkomer in het museale veld, verkennende gesprekken over de wijze waarop zij zou gaan inspecteren met betrokkenen: professionele instellingen met een deskundige staf en een vaak jarenlange traditie van zorgvuldig beheer, behoud en presentatie van hun collecties. Deze gesprekken maakten duidelijk dat het welslagen van de inspectietaak in belangrijke mate af zou hangen van het karakter en de wijze van uitvoering van die taak. De Inspectie heeft er vervolgens voor gekozen de jaarlijkse rapportage regelmatig vergezeld toe doen gaan van een periodieke toetsing door ondersteunende steekproefonderzoeken.

Deze vorm is in de loop der tijd werkbaar gebleken. Het museale veld vindt het vanzelfsprekend dat als de beleidsmatige bewegingsvrijheid van een museale instelling in belangrijke mate toeneemt, de kwaliteit van het beheer en behoud gewaarborgd moet zijn voor de eigenaar van de collectie (de staat). De discussie tussen de Inspectie en het museale veld over de wijze waarop deze waarborg het beste geboden kan worden, is van invloed op de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het Inspectiereglement. In 2000 heeft de Inspectie drie klankbordgroepen ingesteld, waarin deze discussie wordt voortgezet: Methodiek en ethiek; Registratie en Conservering.

---

² Rapport Algemene Rekenkamer, *Rijksmusea*, 1988, Tweede Kamer, vergaderjaar 1988-1989, 20 697, nrs. 1-2.

³ Staatsblad 398, 24 juni 1993. Zie ook *Verzelfstandiging rijksmusea c.a.: achtergronden en documenten* van het Ministerie van WVC, Rijswijk, 1 juli 1994, ISBN 90-74364-80-2.

In verband met de taakstelling/bezuiniging die de Inspectie in 2003 kreeg opgelegd en de uitbreiding van het inspectieveld (zie hierna) worden de musea inmiddels met instemming van de departementale leiding niet meer ieder jaar geïnspecteerd. De frequentie zal worden bepaald door een risicoanalyse die door de Inspectie wordt ontwikkeld.

2 FORMEEL KADER

Ingevolge de Machtigingswet van 1993, de grondslag voor de verzelfstandiging van de rijksmuseuminstellingen, is een Protocol van overdracht opgesteld. Hierbij horen een Beheersovereenkomst en een toelichting daarop (zie bijlagen 1 en 2). In de Beheersovereenkomsten tussen de Staat en de individuele directeurs van de instellingen komt de verdeling van de verantwoordelijkheden voor de rijkscollecties tussen de Staat en de verzelfstandigde musea tot uitdrukking. Over welke collectie of collectieonderdelen die verantwoordelijkheden zich uitstrekken, wordt per museum beschreven in een bijlage bij de Beheersovereenkomst. Jaarlijks - bij sommige musea eens per vijf jaar - en bij aftreden van de algemeen directeur doet een museum opgave aan de Inspectie van de aanwinsten die het in de Beheersovereenkomst zou willen onderbrengen. Voor het in bruikleen geven van een object of objecten uit de collectie waarop de Beheersovereenkomst van toepassing is, moet een museum een schriftelijke bruikleenovereenkomst opstellen overeenkomstig het model Bruikleenovereenkomst (zie bijlage 4) dat als bijlage bij de Beheersovereenkomst is gevoegd. Als een museum collectieonderdelen voor meer dan 12 maanden in bruikleen geeft, moet het dit overeenkomstig artikel 5 van de Beheersovereenkomst melden aan de Inspectie.

De Beheersovereenkomst bepaalt dat de Staat een inspecteur aanwijst, die jaarlijks overeenkomstig het bij de Beheersovereenkomst behorende Inspectiereglement controleert hoe een museum het beheer van de overgedragen collectie voert. Het Inspectiereglement (zie bijlage 3) schrijft voor dat deze controlerende taak wordt uitgevoerd door de inspecteur en ambtenaren, bedoeld in artikel 15 van de Wet tot behoud cultuurbezit (Wbc).⁴ Dit zijn inspecteurs van de Inspectie Cultuurbezit.

De Beheersovereenkomst definieert museaal beheer als "het binnen het kader van de statutaire doelstellingen van het museum registreren, conserveren en presenteren van de collectie." De Toelichting op de Beheersovereenkomst legt uit wat hieronder verstaan moet worden (zie bijlage 2, ad artikel 1, lid 1c). Sinds 2000 is een museum behalve museaal beheer ook verplicht om risicobeheer te voeren. Dit is mede het gevolg van het verschijnen van de rapporten *Criminaliteit en preventie in Nederlandse musea* (juli 2000) van de Commissie Bongers en *Het risicobeheer in twintig verzelfstandigde rijksmusea; een inventarisatie* (november 2000) van de Inspectie Cultuurbezit. Naar aanleiding van deze rapporten eiste de staatssecretaris van alle verzelfstandigde rijksmusea voor het einde van het jaar 2002 een afgerond calamiteitenplan voor hun collecties om voor toekenning van subsidie voor 2001-2004 in aanmerking te komen. De verplichting tot risicobeheer en de controle op de uitvoering daarvan door de Inspectie is vastgelegd in de zogenaamde Resultaatafspraken tussen het ministerie van OCenW en de verzelfstandigde musea.

Behalve de hiervoor geschetste wettelijke regelingen (Protocol van overdracht, Beheersovereenkomst, Inspectiereglement, Wet tot behoud cultuurbezit, Resultaatafspraken) wordt het formele werkkader van de inspectie sinds 1993 ook door *De inspectietaak in de praktijk* bepaald. Toen werd de eerste editie van deze notitie voorgelegd aan de bestuursraad van het ministerie van OCenW.

---

⁴ Staatsblad 49, 1984.

3 INSPECTIEVELD

Het aantal te inspecteren instellingen is in de loop der jaren toegenomen. Tegenwoordig beslaat het inspectieveld onder andere de volgende, per 1994/1995 verzelfstandigde, rijksmuseumse instellingen:

Amsterdam
Rijksmuseum
Nederlands Scheepvaart Museum
Van Gogh Museum (incl. Museum H.W. Mesdag, Den Haag)
Apeldoorn
Nationaal Museum Paleis Het Loo
Arnhem
Nederlands Openluchtmuseum
Den Haag
Koninklijk Kabinet van Schilderijen Mauritshuis
Rijksbureau voor Kunsthistorische Documentatie
Museum Gevangenpoort
Museum van het Boek/ Meermanno-Westreenianum
Doorn
Huis Doorn
Enkhuizen
Rijksmuseum het Zuiderzeemuseum
Enschede
Rijksmuseum Twenthe
Hoenderloo
Jachtslot Sint Hubertus
Leiden
Museum Boerhaave
Rijksmuseum voor Volkenkunde
Naturalis/Nationaal Natuurhistorisch Museum
Rijksmuseum Het Koninklijk Penningkabinet
Rijksmuseum van Oudheden
Medemblik
Museum Kasteel Radboud
Muiden
Rijksmuseum Muiderslot
Otterlo
Kröller Müller Museum
Poederloijen
Museum Slot Loevestein
Santpoort
Ruïne van Brederode
Utrecht
Museum Het Catharijneconvent
Voorhout
Ruïne van Teylingen⁵

Sinds haar verzelfstandiging in november 1999 behoort op verzoek van de directie Kunsten bovendien de Rijksacademie in Amsterdam tot het inspectieveld. En ook het Instituut Collectie

---

⁵ In opdracht van de Inspectie verrichtte mw. A. Baving onderzoek naar de (mogelijke) uitbreiding van de inspectietaak naar andere dan de ex-rijksmuseumse instellingen Zie haar rapport *Rijk en divers. Verslag van een onderzoek naar de rijkscollecties van de verschillende ministeries*, Inspectie Cultuurbezit, Ministerie van OCenW, februari 1997 (herziene versie).

Nederland, hoewel geen verzelfstandigde rijksmuseumale instelling maar een buitendienst van het Ministerie van OCenW, is aan de reeks te inspecteren instellingen toegevoegd.

Op incidentele basis inspecteert de Inspectie Cultuurbezit collecties die staan ingeschreven bij het Instituut Collectie Nederland, maar die als min of meer zelfstandige eenheden opereren, zoals het Jachtslot Sint-Hubertus in Hoenderloo, de verzameling Kam in het Museum Het Valkhof in Nijmegen, het Museum Lambert van Meerten in Delft, de verzameling Bilderbeek-Lamaison in het Dordrechts Museum en de collectie in de Schotse Huizen in Veere.

In november 2001 verscheen het rapport *Museumale collecties van het rijk* van de Algemene Rekenkamer.⁶ Hierin deed zij twee aanbevelingen met betrekking tot het aantal te inspecteren instellingen:

“De staatssecretaris van OCenW zou de Inspectie Cultuurbezit moeten opdragen om alle instellingen met rijkscollecties waarvoor hij verantwoordelijk is in haar inspectieprogramma op te nemen.”

en

“De staatssecretaris van OCenW zou het initiatief moeten nemen om met de Ministeries van Financiën, Defensie en LNV te komen tot een gelijk toezicht op alle rijkscollecties, met dezelfde normen en registratiemethoden, zodat periodiek een totaalbeeld kan worden gegeven van het beheer en behoud. Alleen dan kunnen problemen op tijd worden gesignaleerd en kan worden voorkomen dat er opnieuw achterstanden ontstaan.”

In het antwoord dat de staatssecretaris van Cultuur namens de minister van OCenW aan de Rekenkamer stuurde, gaf hij aan dat hij in beginsel bereid was de Inspectie op te dragen de rijkscollecties van het Nederlands Architectuur Instituut (NAi) en het Nederlands Instituut voor Scheeps- en Onderwater Archeologie (NISA) in haar inspectieprogramma op te nemen. Verder zei hij toe op grond van zijn algemene verantwoordelijkheid voor het museumale erfgoed in overleg te zullen treden met zijn collega's van Financiën, Landbouw en Defensie over de musea, die niet direct onder het beheer van OCenW vallen. Dit zijn het Muntmuseum in Utrecht, dat binnenkort met het Rijksmuseum Het Koninklijk Penningkabinet in Leiden zal fuseren tot het geld+bankmuseum in Utrecht; Kasteel Groeneveld in Baarn en het Legermuseum in Delft. Over de traditiekamers van de landmacht en de andere musea van Defensie wordt nog overlegd. Het onder de directie Kunsten van OCenW ressorterende NAi zal in 2004 aan een eerste inspectie worden onderworpen. In de Voorjaarsnota van 31 oktober 2001 over de extra bestedingen is vastgelegd dat musea, die onder de andere cultuur-directies van OCenW ressorteren, in 2004 aan de te inspecteren instellingen zullen worden toegevoegd. Dit zijn het Filmmuseum in Amsterdam, het Theatermuseum in Amsterdam en het Letterkundig Museum in Den Haag.

---

⁶ Rapport Algemene Rekenkamer, *De museumale collecties van het Rijk*, juli 2000, Tweede Kamer, vergaderjaar 2000-2001, 27 470, nrs. 1-2, blz. 21-23.

4 INSPECTIEPROCEDURE EN -RAPPORT

Een inspectiebezoek neemt gemiddeld twee tot vier dagen in beslag. Doorgaans wordt een museum bezocht door een vaste inspecteur in samenwerking met een collega, die fungeert als back-up. Bij de aanvang van de inspectie voeren zij gesprekken met museummedewerkers over de gang van zaken en de procedures in het museum. Hierin komen altijd onderwerpen als de stand van registratie, conservering en risicobeheer ter sprake. Daarna maken de inspecteurs en de betrokken museummedewerkers gezamenlijk een uitvoerige ronde langs alle museumruimtes, inclusief eventuele externe depots, waarin zich de museale voorwerpen bevinden die in de Beheersovereenkomst door de Staat aan het museum in beheer zijn overgedragen (de collectie). De bevindingen worden conform het Inspectiereglement vastgelegd in een inspectierapport. De beoordelingscriteria die hierbij worden gehanteerd, zijn standaard en gelden voor ieder museum (zie bijlage 6). Tot op heden gelden ook criteria aan de hand waarvan de conservering beoordeeld wordt. Mede naar aanleiding van gesprekken hierover met de klankbordgroepen zal de Inspectie op termijn de musea zelf de normen en kritische waarden voor het klimaat binnen hun ruimtes laten vaststellen. De musea wordt dan gevraagd zelf het klimaat te monitoren en een overzicht van de metingen gedurende het jaar voorafgaand aan de inspectie te overhandigen. Hierbij zal een analyse gevoegd moeten worden van de metingen en van eventuele maatregelen, die zijn getroffen naar aanleiding van die metingen. Tijdens de inspectie zal de inspecteur ook zelf het klimaat meten.

In ieder inspectierapport worden de huidige toestand, de geldende procedures en de mogelijkheden voor controle op de juiste naleving daarvan op het gebied van registratie, conservering en risicobeheer beschreven. Deze beschrijving wordt gerelateerd aan de daaraan ten grondslag liggende vastgestelde nota's of meerjaren beleidsplannen, zoals het Collectieplan dat musea periodiek moeten opstellen om inzicht in hun collectiebeleid te geven. Behalve een beschrijvend gedeelte bestaat het inspectierapport regelmatig ook uit een weergave van de resultaten van ondersteunende steekproeven in een aantal deelcollecties. Bij dit inspectieonderdeel wordt een beeld gepresenteerd van de staat van de registratie en de conservering binnen een deelcollectie, aan de hand van een aantal toetsingspunten. Dit zijn onder andere de drie eisen ten aanzien van basisregistratie, zoals geformuleerd in het kader van het Deltaplan voor Cultuurbehoud: vermelding van inventarisnummer, standplaats en juridische status. Voor wat betreft de steekproefsgewijze meting van het klimaat zal in de nieuwe opzet worden gekeken of de metingen binnen de normen vallen die het museum zichzelf heeft gesteld, en of zij overeenkomen met de waarden die de sensoren op het moment van de steekproef aangeven.

De Inspectie streeft ernaar om de eerste versie van haar rapport binnen een maand na de laatste bezoeksdatum ter controle op feitelijke onjuistheden aan de directie of de aangewezen contactpersoon van het museum voor te leggen. Als het museum binnen een maand reageert, worden de reacties al naar gelang hun omvang zoveel mogelijk binnen de daaropvolgende maand in de tekst van het rapport verwerkt. Zo nodig worden de aanpassingen opnieuw aan het museum voorgelegd met het verzoek binnen drie weken te laten weten of het commentaar in de juiste bewoordingen is weergegeven. Bij grote verschillen van mening tussen de inspecteur en het museum wordt de directie verzocht haar commentaar in een brief vast te leggen. Deze brief wordt bij het inspectierapport gevoegd, in de inhoudsopgave opgenomen en in de inleiding vermeld. Bij wijze van voorbeeld is in bijlage 5 een inhoudsopgave van een inspectierapport opgenomen.

De gegevens inzake risicobeheer en veiligheidszorg worden alleen opgenomen in het exemplaar, dat is bestemd voor de museumdirectie. Deze gegevens zijn, anders dan die inzake museaal beheer, niet openbaar. De bewindspersoon Cultuur krijgt alleen een overzicht van de onderwerpen die bij de beoordeling van het risicobeheer en de veiligheidszorg in beschouwing zijn genomen. En als er een calamiteit of onverantwoorde situatie dreigt, wordt hij daarover

ingelicht. De definitieve versie van het inspectierapport wordt in overleg tussen de Inspectie en het museum vastgesteld. Hierin staan conclusies, maar geen kant en klare richtlijnen voor veranderingen. De bevindingen van de inspecteur worden echter wel zó geformuleerd, dat de bewindspersoon Cultuur daaruit zijn te volgen beleidslijn kan concluderen.

5 INSPECTIEMETHODE

Hoewel de te inspecteren musea in juridisch opzicht gelijk zijn, kunnen ze door de omvang en aard van hun collecties erg van elkaar verschillen. De methode om het behoud en beheer van collecties door de verzelfstandigde musea te beoordelen, moet daarom niet alleen beantwoorden aan de regels van objectiviteit, maar ook voldoende recht doen aan de verscheidenheid van de collecties. Dit heeft geleid tot een inspectiemethode in de vorm van een uitvoerige beschrijving van alle handelingen en activiteiten op het gebied van het behoud en beheer van de bij de Beheersovereenkomst in beheer overgedragen collectieonderdelen, ondersteund door een steekproefsgewijs onderzoek van de hele collectie en van twee deelcollecties. Deze methode is in de eerste plaats gericht op het in kaart brengen van de voortgang in het behoud en beheer van de collecties van de musea afzonderlijk. Zij is uitdrukkelijk niet gericht op een onderlinge vergelijking van de geïnspecteerde instellingen.

ONDERSTEUNEND STEEKPROEFONDERZOEK

Mede dankzij het rapport van de Algemene Rekenkamer⁷ bestond er medio 2000 voldoende draagvlak voor een wijziging - verbetering - van het steekproefonderzoek en daarmee van de inspectiemethode. De veranderingen komen in hoofdlijnen op het hierna volgende neer:

1. Behalve een selectie van deelcollecties, die meer in detail worden geïnspecteerd in een steekproefonderzoek, wordt nu ook de collectie als geheel aan een steekproef onderworpen.
2. Zowel voor de collectie als geheel, als ook voor een selectie van deelcollecties, worden nu een vaste kwaliteitsnorm en een vaste afkeurgrens gehanteerd. In de resultaatafspraken van het departement met de musea voor 2001-2004 is als norm opgenomen dat 80% van de (deel)collectie dient te voldoen aan de kwaliteitsnorm voor vindbaarheid en registratie van juridische status. Dit is het minimumniveau, de afkeurgrens ligt bij 80% of minder. Deze norm is overgenomen voor alle toetsingspunten in een steekproef. Het uiteindelijke doel is echter hoger - bij een dergelijke afkeurgrens is immers 20% nog niet in orde. Daarom brengt de Inspectie tegelijk in kaart of een hogere norm van 90% wordt gehaald. Deze bovengrens van 90% komt voort uit de overtuiging van de Inspectie dat deze haalbaar moet zijn voor de verzelfstandigde rijksmusea, zeker na afronding van het Deltaplan.
3. Als gevolg van 2 is het mogelijk geworden statistische uitspraken te doen bij een bepaalde betrouwbaarheid. Dat wil zeggen dat van tevoren vastgesteld wordt hoe groot de kans is dat men tot correcte conclusies komt. Mede met het oog op de daarmee gemoeide onderzoekskosten en tijd is deze kans vastgesteld op 90%.

Er worden per steekproef en per waarnemingsaspect drie statistische uitspraken gedaan:

- Een zuivere puntschatting van het percentage correcte objecten in de (deel)collectie;
- Een hypothesetoetsing waarbij men hetzij tot de uitspraak "voldoet aan de kwaliteitsnorm", hetzij tot de uitspraak "afgekeurd" komt. Voldoen aan de kwaliteitsnorm betekent hier dat het percentage correcte objecten in de (deel)collectie tenminste 90% bedraagt;
- Een betrouwbaarheidsinterval van het percentage correcte objecten in de (deel)collectie.

Voor een steekproefonderzoek van de totale collectie worden totaal 86 objecten geïnspecteerd. Hiervan worden 43 objecten volgens toeval uit de administratie getrokken, die vervolgens op hun standplaats worden opgezocht. Bij de andere helft van de steekproef wordt de omgekeerde weg bewandeld. Evenveel objecten, 43, worden volgens toeval gekozen in de ruimte waarin zij zich fysiek bevinden en vervolgens in de administratie getraceerd. In totaal wordt in een steekproefonderzoek van de totale collectie dus van 86 objecten onderzocht of zij voldoen aan

---

⁷ Algemene Rekenkamer, *De museale collecties van het Rijk*, 2000. Zie ook voetnoot 6.

de eisen van basisregistratie aan de hand van de aanwezigheid van inventarisnummer op het object, een correcte standplaatsregistratie en vastlegging van de juridische status van het object. Bij steekproefsgewijs onderzoek van twee deelcollecties worden totaal maximaal 86 objecten uitsluitend volgens toeval uit de administratie getrokken. Het aantal hangt mede af van de gevolgde methode (zie de drie toegelichte steekproefmethoden in bijlage 7). De inspecteur bepaalt in overleg met het museum de keuze voor de te onderzoeken deelcollecties. Van een deelcollectie worden tot op heden de volgende aspecten onderzocht: aanwezigheid van titel/omschrijving in de registratie; vermelding in de registratie van het materiaal waaruit het object bestaat; de temperatuur en relatieve luchtvochtigheid direct bij het object en zijn bescherming tegen stof en schade. Wanneer de hiervoor beschreven nieuwe aanpak in werking treedt en de ICB de monitoring door de musea van klimaat en klimaatbeheersing controleert, zal de aard van de steekproefonderzoeken ook wijzigen.

In plaats van één steekproefsgewijs onderzoek van 100 objecten, zoals voorheen, worden tegenwoordig dus drie steekproefonderzoeken (1 x totale collectie en 2 x deelcollecties) gedaan. Totaal worden hierin maximaal 172 objecten onderzocht. Dit neemt meer tijd in beslag van de inspecteurs en de museummedewerkers dan voorheen het geval was. Maar daar staat een grotere informatiewaarde tegenover.

Historische vermissingen die als zodanig zijn gedocumenteerd in de registratie blijven in een steekproefonderzoek buiten beschouwing. Het heeft immers geen zin onderzoek te verrichten naar bekende feiten. Objecten die niet als onvindbaar zijn geregistreerd, maar ten tijde van de inspectie niet op hun geregistreerde standplaats staan, worden in de onderzoeksresultaten 'onvindbaar' genoemd als zij niet binnen maximaal 10 minuten gevonden worden. Als een object onvindbaar is, wordt ter vervanging een object uit de zogenaamde reservesteekproef getrokken. De Inspectie verzoekt de museumdirectie om nader onderzoek in te stellen naar het vermiste object en haar de uitkomst hiervan binnen een maand schriftelijk te laten weten. Die uitkomst wordt genoteerd in het Inspectierapport bij de verslaglegging van het steekproefonderzoek. Indien het museum niet binnen een maand na het inspectiebezoek kan aangeven waar het vermiste object zich bevindt, wordt het als feitelijk vermist aangemerkt en moet het museum aangifte doen bij de politie. Overigens dient een museum volgens artikel 6 van de Beheersovereenkomst de inspecteur onmiddellijk in kennis te stellen van verlies van, of schade aan collectieonderdelen.

UITGANGSPUNTEN INSPECTIEMETHODE

Bij het vaststellen van de te onderzoeken aspecten van behoud en beheer is de Inspectie uitgegaan van de omschrijving van museaal beheer in de toelichting op de Beheersovereenkomst. In het kader van het Deltaplan zijn door het ministerie van OCenW in overleg met de museumdirecteuren basishouders voor collectieadministratie vastgesteld. Deze zijn verwoord in het rapport Collectieadministratie van (Rijks)musea, in deel I: Inventarisatie van achterstanden in de collectieadministraties en in procedures ten aanzien van die administratie bij (Rijks)musea.⁸ De Inspectie heeft hieruit overgenomen dat een museumobject identificeerbaar moet zijn en de actuele verblijfplaats, de juridische status en de wijze van verwerving bekend moeten zijn. Ook heeft de Inspectie gekeken naar de minimumeisen voor diverse aspecten van museumbeheer, zoals die worden gegeven in de verschillende delen van de *Standards in the Museum Care*,⁹ *Manuel de conservation préventive; Gestion et controle des collections*,¹⁰ *Spectrum: The UK Museum Documentation Standard*¹¹ en *Benchmarks in Collection*

---

⁸ Research voor Beleid BV; P.M. Verhaak en E.M.M. Verberg, Leiden 1990.

⁹ Museums & Galleries Commission, 1992-1998.

¹⁰ D. Guillemard & C. Laroque, Office de la Coopération et d'Information Muséographique, 1994.

Care for Museums, Archives and Libraries.¹² Voor wat betreft de conserveringsaspecten volgt zij vooral de normen die in de vakliteratuur worden aanbevolen en onder meer gepubliceerd zijn in uitgaven van het Instituut Collectie Nederland en zijn voorlopers.

De Inspectie is er bij haar keuze van de in de steekproeven te onderzoeken aspecten van uitgegaan dat er geen sprake kan zijn van goed beheer, als niet aan de hiervoor genoemde parameters wordt voldaan. Daarbij is zij niet uit het oog verloren dat voor een optimaal beheer en behoud ook andere factoren van groot belang kunnen zijn. Als dergelijke factoren aan de orde zijn, worden zij in de inspectierapporten vermeld.

De inspectiemethode zal periodiek, in aansluiting op ontwikkelingen in het veld, worden herzien. Op dit moment is er bijvoorbeeld een toenemende aandacht voor kwaliteitszorg. Zo is het collectiebeheer van het Rijksmuseum voor Volkenkunde in Leiden sinds geruime tijd gecertificeerd en zijn aan de museumregistratie van de Nederlandse Museum Vereniging (NMV) bepaalde kwaliteitseisen verbonden. Sommige musea oriënteren zich op de mogelijkheden en wenselijkheid van een vorm van kwaliteitszorg, waarbij van tevoren bepaalde aspecten worden beoordeeld door (onafhankelijke) vakgenoten. Deze vorm wordt wel aangeduid met de engelse term 'peer review'. Ook kwaliteitszorg, waarbij een beoordeling plaatsvindt aan de hand van criteria die zijn verkregen door onderlinge vergelijking van organisaties die in hetzelfde veld werkzaam en eenzelfde taak uitvoeren ('bench marking' genoemd), heeft hun belangstelling. Dergelijke ontwikkelingen en nieuwe opvattingen over de te stellen eisen aan (de garantie van) goed behoud en beheer zullen op termijn hun weerslag vinden in de vragen die worden gesteld bij inspectiebezoeken, dan wel in de aspecten die in een steekproefonderzoek worden betrokken. Uiteraard zal daar dan in de inspectierapporten in de toelichting op de methode aandacht aan worden besteed.

---

¹¹ Herziene versie door Jeff Cowton, Cambridge, 1997.

¹² Re:source publications, London, 2002.

6 TOEKOMST

De Inspectie juicht de door de Rekenkamer geadviseerde uitbreiding van het inspectieveld toe. Zij heeft immers enkele jaren geleden zelf al opdracht gegeven tot het in kaart brengen van de gehele rijkscollectie.¹³ Na uitbreiding van het inspectieterrein zal bekeken moeten worden of de huidige, hier beschreven inspectiemethode integraal toegepast kan worden op nieuw te inspecteren collecties, die bijvoorbeeld scheepswrakken of grote hoeveelheden bouwtekeningen kunnen bevatten. Ook kan onderzocht worden of het mogelijk is om tot cultuurbrede normen voor museaal beheer te komen. De Inspectie is van mening dat de voorgestelde nauwere samenwerking met de erfgoedinspecties Archieven, Archeologie en Monumentenzorg in een nieuwe Inspectie voor het Culturele Erfgoed waardevolle inzichten kan verschaffen op methodologisch gebied. In dit verband heeft zij samen met de Rijks Archief Inspectie de eerste fase van een kwaliteitszorgtraject uitgevoerd. Mede door haar lidmaatschap van VIDE, de beroepsvereniging van toezichthouders, houdt de Inspectie de ontwikkelingen op haar werkterrein bij en neemt zij deel aan discussies over die ontwikkelingen, bijvoorbeeld in de klankbordgroepen. Bovendien zal zij zich in de nabije toekomst intensiever oriënteren op de normen en inspectiemethoden, die vergelijkbare toezichthouders in het buitenland hanteren.

---

¹³ Zie voetnoot 5

BIJLAGEN

BEHEERSOVEREENKOMST

PARTIJEN

De Staat der Nederlanden te dezen rechtsgeldig vertegenwoordigd door de Minister van WVC,
hierna te noemen: de Staat,

aan de ene kant en

De museale Stichting Rijksmuseum [...], hierna te noemen: het Museum, te dezen rechtsgeldig
vertegenwoordigd door [...], algemeen directeur,
aan de andere kant,

KOMEN HET VOLGENDE OVEREEN

Artikel 1: Begrippen

1. In deze overeenkomst wordt verstaan onder:

a. De collectie: de voorwerpen, bedoeld in de bijlagen van deze overeenkomst. Deze bijlagen,
die tevens strekken tot schaduwinventaris van het aan de zorg van de Staat toevertrouwde
cultuurbezit van het Museum, bestaan uit [...].

De collectie bestaat uit:

1. de Rijkscollectie. Hiertoe worden ook gerekend langdurige bruiklenen uit andere
rijkscollecties, zoals die van de Rijksdienst Beeldende Kunst.

2. de aan de zorg van de Staat toevertrouwde collecties, waaronder [...].

b. Collectie-onderdelen: afzonderlijke voorwerpen of groepen van bijeen behorende
voorwerpen, die deel uitmaken van de collectie.

c. Museaal beheer: het binnen het kader van de statutaire doelstellingen van het Museum
registreren, conserveren en presenteren van de collectie.

2. Niet onder deze Beheersovereenkomst vallen: voorwerpen uit de Rijkscollectie die van een
andere instelling zijn geleend ten behoeve van tijdelijke tentoonstellingen. Eveneens vallen
niet onder deze Beheersovereenkomst de [...].

Artikel 2: Duur en beëindiging

1. De Staat geeft de collectie telkens voor een periode van dertig jaar in beheer aan het Museum
dat het beheer over deze collectie aanvaardt.

2. De Staat kan de Beheersovereenkomst tussentijds beëindigen op grond van wanbeheer of op
grond van een beleidsbesluit, aangekondigd in de cultuurnota, bedoeld in artikel 3 van de
Wet op het specifiek cultuurbeleid. De Staat zal bij beëindiging op grond van een
beleidsbesluit een opzegtermijn van vier jaar hanteren.

3. Ieder jaar [resp. elke vijf jaar], en bij het beëindigen van het dienstverband van de algemeen
directeur van het Museum, wordt in overleg tussen het Museum en de inspecteur, bedoeld in
artikel 4, vastgesteld welke aanwinsten en verwervingen aan de Staat worden voorgedragen
om opgenomen te worden in de bijlage bij de Beheersovereenkomst.

Artikel 3: Beheer

1. Het Museum zal het museale beheer voeren over de collectie.

2. De collectie (-onderdelen) als omschreven in artikel 1, eerste lid, zal (zullen) uitsluitend
worden gebruikt binnen het kader van de statutaire doelstelling van het Museum.

3. De naleving van specifieke voorwaarden, die gelden voor schenkingen/legaten, gaat over op
het Museum. Voorzover geaccordeerd door de bruikleengever gaan verplichtingen uit
bruiklenen aan de Staat ter plaatsing in het Rijksmuseum [...] (geregeld in
bruikleenoevereenkomsten tussen de Staat en enige bruikleengever) over op het Museum.

Artikel 4: Inspectie

1. De Staat wijst een inspecteur aan die de wijze, waarop het Museum het museaal beheer van de collectie voert, jaarlijks inspecteert overeenkomstig het bij deze overeenkomst behorende inspectiereglement.

Artikel 5: Bruikleen

1. Het door het Museum in bruikleen geven aan derden van collectie-onderdelen, waarop deze Beheersovereenkomst van toepassing is, geschiedt bij schriftelijke overeenkomst, waarin ten minste de bepalingen van de bij deze overeenkomst behorende model bruikleenovereenkomst zijn opgenomen.
2. Het in bruikleen geven van collectie-onderdelen voor een periode langer dan twaalf maanden wordt door het Museum gemeld aan de inspecteur, bedoeld in artikel 4, onder toezending van een kopie van de concept bruikleenovereenkomst. Deze bruikleen mag geacht worden stilzwijgend te zijn toegestaan, indien niet binnen één maand na de melding door de Staat bezwaar is gemaakt.
3. Na ieder kalenderjaar stelt het Museum aan de inspecteur, als bedoeld in artikel 4, binnen 3 maanden een volledige lijst van de bruiklenen ter hand.
  4. Het Museum is verplicht in de bruikleenovereenkomst een verplichting tot afdoende verzekering door de bruikleennemer op te nemen.
(In de bruikleenovereenkomst wordt ofwel een verplichting tot verzekering door de bruikleennemer ofwel een bepaling als bedoeld in het volgende lid opgenomen).
5. Op basis van onderlinge, schriftelijk geregelde overeenkomsten tussen het Museum en enige bruikleennemer kan de verzekeringsplicht worden opgeheven. In deze overeenkomsten wordt de geldigheid van aanspraken op compensaties in geval van herstelbare en onherstelbare schade of verlies nader vastgesteld, overeenkomstig de Kaderovereenkomst bruikleenverkeer 1989, ten eersten male afgesloten tussen B&W van Rotterdam en de Staat der Nederlanden.

Artikel 6: Schade of verlies

1. Het Museum stelt de inspecteur, bedoeld in artikel 4, onmiddellijk in kennis van verlies van of schade aan collectie-onderdelen.
2. De Staat ziet, behoudens aanzienlijke en grove schuld en/of nalatigheid terzake vanwege het Museum, af van eisen tot schadevergoeding inzake totaal verlies van de collectie of collectie-onderdelen (of van waardeverlies van afzonderlijke collectie-onderdelen). Dit geldt eveneens bij vermindering van waarde of bij schade aan een collectie-onderdeel dan wel de collectie.
3. Bij aanzienlijke schade waarvan herstel een onevenredige beslag zou leggen op de aan het Museum ter beschikking gestelde middelen wordt overleg gepleegd tussen het Museum en de Staat.

Artikel 7: Onttrekking

De Staat kan voor de duur van maximaal twaalf maanden en na voorafgaand overleg met het Museum één of meer collectie-onderdelen aan deze Beheersovereenkomst onttrekken. Het Museum zal de Staat niet aansprakelijk stellen voor eventueel door deze onttrekking ontstane schade, indien naar redelijkheid en billijkheid een regeling wordt getroffen.

Aldus opgemaakt in drievoud, waarvan één exemplaar voor de Staat, één voor het Museum en één voor de Inspecteur.

De Minister van Welzijn, Volksgezondheid & Cultuur,

De algemeen directeur,

TOELICHTING OP DE BEHEERSOVEREENKOMST

Algemeen:

1. Deze Beheersovereenkomst is bijlage 3, behorend bij het Protocol van Overdracht met betrekking tot de Verzelfstandiging van het Museum, d.d. [^{**} 1994/1995], zoals bedoeld in Hoofdstuk III, artikel 3.2 van genoemd Protocol.
2. In het kader van de verzelfstandiging van de rijksmusea wordt het museaal beheer van de museale verzamelingen en de museale voorwerpen die eigendom zijn van de Staat dan wel aan de zorg van de Staat zijn toevertrouwd, door middel van een Beheersovereenkomst in handen van de door de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap opgerichte stichtingen gelegd.
3. Tussen de Beheersovereenkomst en de bekostiging bestaat een relatie: Immers zonder bekostiging kan door het Museum geen museaal beheer worden gerealiseerd. De formulering is zodanig gekozen dat deze past in de verzelfstandiging, waarbij is vastgesteld dat beheer en bekostiging twee gescheiden trajecten zijn. Het zorgvuldig beheer van de museale collecties is weliswaar afhankelijk van financiële middelen maar kan niet dwingend de omvang van deze middelen bepalen.

Artikelsgewijs:

Artikel 1.1.a.

De bijlagen (in de vorm van kopieën van inventarisboeken, een back-up van een geautomatiseerd inventarissysteem, o.i.d.) bij de tussen de Staat en enig Museum afgesloten Beheersovereenkomst dienen als een volledige schaduwinventaris van het eigen en van het aan de zorg van de Staat toevertrouwde cultuurbezit van de gezamenlijke museale instellingen. De Staat (i.c. de inspecteur, bedoeld in artikel 4) bewaart deze schaduwinventaris en ziet er op toe, dat het Museum de bijlagen actualiseert. Het is immers noodzakelijk dat zich bij vernietiging van het inventarissysteem van het Museum (door brand of computerstoring) een geactualiseerde schaduwinventaris of back-up elders bevindt.

Artikel 1.1.c.

In de Beheersovereenkomst wordt volstaan met een beperkte definitie van het begrip museaal beheer, waarin wordt vastgesteld met welke elementaire zorg de collecties dienen te worden omringd. Onder het registreren, conserveren en presenteren van de collectie wordt het volgende verstaan.

Registratie:

- een zodanige beschrijving van collectie-onderdelen of groepen van bijbehorende collectie-onderdelen dat identificatie mogelijk is,
- een standplaats registratie.

Conservering:

- de aanwezigheid van een passende omgeving voor het bewaren van de collectie, al naar gelang de specifieke bewaaromstandigheden per categorie van collectie-onderdelen.

Presentatie:

- het inachtnemen van deze specifieke bewaaromstandigheden bij het presenteren van de collectie.

Artikel 2.2.

De cultuurnota wordt zonder datum of nummer aangegeven, omdat deze beleidsnota volgens de huidige systematiek elke vier jaar door een nieuwe wordt vervangen. De aanduiding van deze nota blijft ingevolge de Wet op het specifiek cultuurbeleid ongewijzigd.

Artikel 5.5.

De Kaderovereenkomst bruikleenverkeer 1989 bevat de volgende bepalingen met betrekking tot schade en verlies:

- De bruikleennemer is altijd aansprakelijk voor alle herstelbare schade aan een voorwerp.
- Waardevermindering als gevolg van een beschadiging wordt niet op de bruikleennemer verhaald en wordt door de eigenaar gedragen.
- De bruikleennemer is alleen aansprakelijk voor het geheel verloren gaan van een voorwerp (vermissing, diefstal, total loss) tijdens het transport van en naar de bruikleengever. Tijdens het verblijf en tijdens intern transport wordt dit risico door de eigenaar (i.c. de Staat) gedragen.

INSPECTIEREGLEMENT

1. De aan de opgerichte museale stichtingen in beheer overgedragen collecties, bedoeld en omschreven in artikel 1 van de Beheersovereenkomst, worden geïnspecteerd door de inspecteur en de ambtenaren, bedoeld in artikel 15 van de Wet tot behoud van cultuurbezit.
2. De inspectie vindt plaats op de drie onderdelen van het museaal beheer, zoals omschreven in (de toelichting bij) de Beheersovereenkomst.
3. De inspecteur is gerechtigd om te allen tijde, in beginsel na een tijdige melding vooraf aan het Museum, een inspectie uit te voeren.
4. De inspecteur is gerechtigd om alle collectieonderdelen of afzonderlijke voorwerpen, alsmede alle ruimten, waarin deze zich bevinden, te inspecteren.
5. Op verzoek verschaft het Museum de inspecteur inzage in de registratiegegevens van de collectie, de standplaatsregistratie en restauratie- en conditierapporten.
6. Op verzoek verschaft het Museum de inspecteur inzage in de technische gegevens en de administratie omtrent de klimatologische omstandigheden, waaronder de collectie wordt bewaard.
7. De inspecteur kan in voorkomende gevallen het deskundig oordeel inwinnen van derden.
8. Derden, bedoeld onder 7, hebben in aanwezigheid van de inspecteur, of met diens schriftelijke machtiging, de bevoegdheden als genoemd onder 4, 5 en 6.
9. Van elke inspectie wordt binnen een maand een rapport opgesteld. Voordat de inspecteur dit rapport aan de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aanbiedt, wordt het met het Museum besproken. Het Museum ontvangt van het definitieve rapport een exemplaar.
10. Het museum kan terzake van de inspectie geen kosten in rekening worden gebracht.

Bijlage bij Beheersovereenkomst
cf. artikel 5, eerste lid

MODEL-BRUIKLEENOVEREENKOMST

PARTIJEN

Het Museum (naam museale stichting), hierna te noemen: bruikleengever,
aan de ene kant en
(naam museale instelling of anderszins), hierna te noemen: bruikleennemer,
aan de andere kant,

OVERWEGENDE

dat de bruikleengever slechts gerechtigd is op grond van artikel 5 van de Beheersovereenkomst,
d.d. [**** 1994/1995**] met de Staat der Nederlanden, bij onderhavige schriftelijke overeenkomst
delen van deze collectie in bruikleen te geven;

EN

dat deze bruikleen onder dezelfde voorwaarden dient plaats te vinden als in genoemde
Beheersovereenkomst vermeld;

KOMEN HET VOLGENDE OVEREEN

Artikel 1: Bruikleen

1. De bruikleengever geeft de collectie/collectie-onderdelen/voorwerp als vermeld in de bijlage
bij deze bruikleenovereenkomst in bruikleen aan de bruikleennemer, die deze in bruikleen
aanvaardt.
2. De bruikleennemer zal de in het eerste lid bedoelde bruikleen op een museaal verantwoorde
wijze beheren op de plaats, die in deze bruikleenovereenkomst is aangegeven.
3. Iedere voorgenomen wijziging van de verblijfplaats van het bruikleen wordt onmiddellijk
gemeld aan de bruikleengever, en behoeft diens toestemming.

Artikel 2: Duur en beëindiging

1. Het bruikleen wordt verleend voor bepaalde tijd, gaat in op ... en duurt tot ....
Het is mogelijk, bij wederzijds goedvinden, deze periode te verlengen, met dien verstande
dat (cf. artikel 5, tweede lid, Beheersovereenkomst) voor een periode van langer dan twaalf
maanden de bruikleengever melding moet doen aan de inspecteur.
2. Tussentijdse beëindiging van het bruikleen door de bruikleengever is in ieder geval mogelijk
bij gebleken wanbeheer door de bruikleennemer.

Artikel 3: Inspectie

1. De wijze waarop de bruikleennemer het museaal beheer uitvoert kan worden geïnspecteerd.
2. De Staat heeft in de Beheersovereenkomst met de bruikleengever een inspecteur
aangewezen, die overeenkomstig een Inspectiereglement, de wijze waarop de bruikleengever
het museaal beheer van de collectie voert, inspecteert.
3. De bruikleennemer zal alle gevraagde medewerking verlenen aan het uitvoeren van deze
inspectie.

Artikel 4: Verzekering of vrijwaring

1. De bruikleennemer is verplicht het bruikleen afdoende te verzekeren.
2. De verzekeringsplicht, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing, indien er tussen partijen reeds nadere schriftelijk vastgelegde regelingen bestaan met betrekking tot wederzijdse vrijwaring.

Artikel 5: Schade of verlies

De bruikleennemer stelt de bruikleengever onmiddellijk in kennis van verlies van of schade aan het bruikleen.

Specifieke bepalingen/aanvullende artikelen per instelling/bruikleen:

Bruikleengever
Het Museum (museale stichting)

Directeur

Bruikleennemer
(museale instelling of anderszins)

Directeur/voorzitter

INHOUDSOPGAVE INSPECTIERAPPORT MET STEEKPROEF

Inleiding

Registratie van de gehele museumcollectie

Conservering van de gehele museumcollectie

Steekproefresultaten gehele collectie

Risicobeheer van de gehele museumcollectie

Deelcollectie 1

Steekproefresultaten deelcollectie 1

Deelcollectie 2

Steekproefresultaten deelcollectie 2

Aandachtspunten

Inspectieprocedure

Formeel kader

Inspectieprocedure en -rapport

Inspectiemethode

Beoordelingscriteria

Statistische verantwoording van de Inspectiemethode

BEOORDELINGSCRITERIA

De beoordelingscriteria zijn standaard voor elk museum. Wanneer daar aanleiding toe is, wordt bij de weergave van de steekproefresultaten een toelichting gegeven.

Vindbaarheid

Een object geldt als onvindbaar wanneer het niet wordt aangetroffen op de geregistreerde standplaats en vervolgens ook niet wordt gelokaliseerd na maximaal 10 minuten te zijn gezocht door in principe één museummedewerker. Voor dergelijke onvindbare objecten worden in de steekproef reservetrekkingen gedaan. De museumdirectie wordt schriftelijk verzocht na te laten gaan waar het object zich bevindt en/of wat er mee aan de hand is en dit binnen een maand na dit verzoek schriftelijk aan Inspectie te laten weten. Doel hiervan is duidelijkheid te verkrijgen over de vraag of bij dit object sprake is van een administratieve dan wel historische vermissing of dat het een daadwerkelijke vermissing betreft waarvan al dan niet (alsnog) aangifte gedaan dient te worden bij de politie. De uitkomsten van de navraag omtrent een onvindbaar object maken deel uit van de verslaglegging van de steekproef.

Registratie	Symbool	Legenda
Inventarisnummer	+	Het (unieke deel van het) inventarisnummer is aanwezig op/aan/direct bij het voorwerp en evt. losse onderdelen
	-	Het (unieke deel van het) inventarisnummer is niet, onvolledig, of onleesbaar aanwezig op/aan/direct bij het voorwerp en evt. losse onderdelen of is een ander nummer dan vast gelegd in de registratie
Standplaats	+	Volledig en correct aangegeven in de registratie op zodanige wijze dat object binnen 10 minuten vindbaar is
	-	Onvolledig, onduidelijk of incorrect aangegeven in de registratie
Juridische status en Wijze van verwerving	+	Status (eigendom, bruikleen) en wijze van verwerving vastgelegd in registratie of d.m.v. een code binnen het inventarisnummer
	-	Eén of beide aspecten niet, onvolledig of onduidelijk aangegeven
Titel/omschrijving	+	Aanwezig in de registratie
	-	Niet aanwezig in de registratie of niet overeenkomend met het object
Materiaal	+	Volledige opgave van de materialen waaruit een object is zodanig dat kan worden vastgesteld of het object onder de juiste omstandigheden wordt bewaard
	-	Onvolledige, onjuiste of onduidelijke opgave van materialen
Symbool Legenda		
Conservering RV/temperatuur	+	Beide aspecten conform de normen voor het betreffende object
	-	Eén of beide aspecten niet conform de normen voor het betreffende object
Bescherming	+	Object voldoende beschermd tegen stof en schade
	-	Object niet of onvoldoende beschermd tegen stof en schade

STATISTISCHE VERANTWOORDING VAN DE INSPECTIEMETHODE**Toetsing van een collectie: voldoet aan de kwaliteitsnorm of wordt afgekeurd**

Wanneer een steekproefonderzoek deel uitmaakt van de inspectie wordt hierbij onderzocht in hoeverre een collectie (of deel daarvan) ten aanzien van een bepaald aspect (of bepaalde aspecten) hetzij als "voldoet aan de kwaliteitsnorm", hetzij als "afgekeurd" beschouwd kan worden. Een voorbeeld van een dergelijk aspect is "vermelding van juridische status". Hierbij wordt er gesproken van "voldoet aan de kwaliteitsnorm" indien geconcludeerd kan worden dat ten minste 90% van de objecten in die collectie ten aanzien van het onderhavige aspect als correct beoordeeld wordt. Er wordt gesproken van "afgekeurd" als geconcludeerd moet worden dat minder dan 80% van de objecten als correct beoordeeld wordt. De 90%-grens wordt de kwaliteitsnorm of kwaliteitsgrens genoemd, de 80%-grens de afkeurgrens.

De mogelijkheid dat het percentage correct tussen 80% en 90% in het zogenaamde tolerantiegebied ligt, wordt vooralsnog buiten beschouwing gelaten. (Zie echter hieronder bij de paragraaf Betrouwbaarheidsinterval van de proportie correct in de collectie.) De begrippen correct en niet-correct hebben betrekking op een aspect van een object in de collectie.

De hierboven genoemde waarden van 80% en 90% zijn ingegeven door de volgende omstandigheden. Enerzijds is door de staatssecretaris de eis gesteld dat ten minste 80% van de collectie ten aanzien van bepaalde aspecten correct diende te zijn, zoals inmiddels is vastgelegd in de resultaatafspraken met de musea. Indien men tot de conclusie "afgekeurd" besluit, dan voldoet de collectie derhalve niet aan de door de staatssecretaris gestelde eis. Anderzijds is de Inspectie voorlopig van oordeel dat de proportie correct in een collectie ten minste 90% dient te zijn om de beoordeling "voldoet aan de kwaliteitsnorm" te kunnen geven. De aanduidingen "voldoet aan de kwaliteitsnorm" en "afgekeurd" zijn dus uitspraken die men over een aspect van de collectie doet.

Om tot de conclusie "voldoet aan de kwaliteitsnorm", dan wel "afgekeurd" te komen, wordt een toevalssteekproef getrokken. Dit is een, vooral economisch, redelijk alternatief en ontslaat ons van de verplichting dat alle objecten van de collectie aan een onderzoek onderworpen zouden moeten worden. In statistische termen kunnen we nu stellen dat men de nulhypothese dat de collectie "voldoet aan de kwaliteitsnorm" toetst tegen de alternatieve hypothese dat deze "afgekeurd" is.

Omdat een steekproef uiteraard geen absolute zekerheid biedt, zal men eerst moeten vastleggen hoe groot de risico's mogen zijn dat men onverhoopt tot een foutieve beslissing komt. Een foutieve beslissing is bijvoorbeeld dat een collectie in werkelijkheid voldoet aan de kwaliteitsnorm, terwijl de uitspraak "afgekeurd" wordt gedaan. Dit betekent dat er twee kansen gekozen moeten worden, te weten de betrouwbaarheid en het onderscheidingsvermogen. De betrouwbaarheid is de kans dat, als de collectie in werkelijkheid voldoet aan de kwaliteitsnorm, men ook daadwerkelijk tot de conclusie "voldoet aan de kwaliteitsnorm" komt.

Het onderscheidingsvermogen is de kans dat, als een collectie in werkelijkheid afgekeurd zou moeten worden, men ook daadwerkelijk tot de conclusie "afgekeurd" komt.

Er is door de Inspectie besloten dat beide kansen, de betrouwbaarheid en het onderscheidingsvermogen, ten minste 90% moeten zijn. Dit betekent derhalve dat de kans om tot een foutieve beslissing te komen tot ten hoogste 10% beperkt is.

Bovendien is het zo dat deze bovengrens van 10% kleiner wordt naarmate de werkelijke proportie correct in de collectie groter is dan 90%, of kleiner is dan 80%. Men kan natuurlijk van oordeel zijn dat de kans van maximaal 10% op een foutieve beslissing een te groot risico inhoudt.

Men zal echter om deze maximale kans te verkleinen een (dikwijls veel) grotere steekproef moeten trekken, hetgeen extra kosten voor alle betrokkenen met zich meebrengt. In geval van twijfel over de genomen beslissing, zou men alsnog kunnen besluiten de steekproef verder uit te breiden om tot een betrouwbaarder resultaat te komen. Dit brengt echter extra kosten met zich mee.

Er kunnen nu bij de inspectie van een (deel)collectie drie manieren van steekproeftrekking worden gehanteerd om tot een statistisch verantwoorde conclusie te komen. Welke van deze manieren gekozen wordt, is afhankelijk van wat het zuinigst (meestal het minst tijdrovend) lijkt in de gegeven situatie. Statistisch zijn deze manieren echter volkomen gelijkwaardig en ze leiden principieel niet tot een verschillende conclusie.

Steekproefmethode 1 - steekproef met vaste omvang

Er wordt een toevalssteekproef van een vaste omvang getrokken uit de objecten in de collectie. Een steekproefomvang van 86 is hierbij de kleinst mogelijke steekproefomvang die voldoet aan de gestelde eisen dat betrouwbaarheid en onderscheidingsvermogen beide ten minste 90% moeten zijn. Bij zo'n steekproef met de omvang 86 (met teruglegging, of eventueel zonder teruglegging uit een naar verhouding grote collectie) blijkt de betrouwbaarheid tenminste 91,4%, en het onderscheidingsvermogen tenminste 90,1% te zijn. Bij deze methode is de volgorde waarin de objecten worden waargenomen niet van belang en kan men derhalve een waarnemingsvolgorde kiezen die zo zuinig mogelijk lijkt.

De statistische toets die vervolgens gebruikt wordt, staat in de literatuur bekend onder de naam binomiaaltoets. De toetsing zelf wordt hier verricht met behulp van de volgende besluisregel. De conclusie luidt "voldoet aan de kwaliteitsnorm" indien het aantal correct aangetroffen objecten ten minste 74 is; de conclusie luidt "afgekeurd" indien dit aantal ten hoogste 73 is.

Steekproefmethode 2 - successieve steekproeftrekking

Deze aanpak is in 1943 ontwikkeld door A. Wald als techniek bij kwaliteitscontrole, en staat in de literatuur bekend onder de aanduiding Sequential Probability Ratio Test (SPRT). Omdat deze methode onder geallieerd militair geheim viel, werd deze pas in 1947 algemener bekend bij de publicatie van Walds baanbrekende boek Sequential Analysis (uitgegeven door John Wiley & Sons, New York). Bij de SPRT wordt eveneens een toevalssteekproef getrokken.

Achtereenvolgens wordt één voor één het volgende object van de steekproef waargenomen. Bij iedere waarneming wordt steeds, afhankelijk van de uitkomst van die waarneming, ofwel besloten dat doorgegaan wordt met de volgende waarneming, ofwel besloten dat gestopt wordt met waarnemen omdat men tot de conclusie "voldoet aan de kwaliteitsnorm" of "afgekeurd" kan komen.

Deze methode heeft enerzijds het niet te onderschatten voordeel dat men in het algemeen met kleinere steekproeven kan volstaan dan bij methode 1, terwijl men niettemin blijft voldoen aan de gestelde eisen van betrouwbaarheid en onderscheidingsvermogen. Vergeleken met steekproefmethode 1 is bij steekproefmethode 2 een beperking van het aantal waarnemingen van 50% of meer, en een daarmee gepaard gaande kostenbesparing, zeker geen uitzondering. Deze methode werkt slechts correct indien de volgorde van waarnemingen overeenkomt met de volgorde in de toevalssteekproef. Met andere woorden: men kan hierbij dus de te trekken objecten niet in een voor de onderzoeker aangename volgorde zetten en dan in die volgorde zijn waarnemingen doen.

De te volgen techniek wordt met behulp van een diagram (zie de figuur) toegelicht. Het startpunt is het punt linksboven in de figuur. Dit punt heeft de coördinaten (0, 0). Iedere maal dat men een correct object tegenkomt, trekt men een lijntje naar rechts naar het punt rechts daarnaast. Iedere maal dat men een niet-correct object tegenkomt, trekt men een lijntje naar beneden naar het punt daaronder. Deze lijntjes worden als het ware zonder de pen op te lichten getrokken. Zo ontstaat een pad dat de resultaten van de achtereenvolgende waarnemingen weerspiegelt. Merk op dat de coördinaten van het punt waar men is aangekomen de informatie

bevatten over het aantal correcte en het aantal niet-correcte objecten dat tot op dat moment is waargenomen. In het diagram is ter illustratie het pad aangegeven dat ontstaat bij de waarnemingsreeks "correct, correct, niet-correct, correct, correct, correct, niet-correct". Het pad heeft na deze zeven waarnemingen het punt met de coördinaten (5, 2) bereikt, dat wil dus zeggen vijf correcte en twee niet-correcte objecten. Zodra nu dit pad in het diagram een K bereikt, wordt de collectie als "voldoet aan de kwaliteitsnorm" bestempeld. Zodra dit pad een A bereikt, wordt de collectie als "afgekeurd" bestempeld. In beide gevallen kan men de waarnemingsreeks beëindigen en is de toetsing voltooid.

De gedachtegang die hierachter schuilt is ten dele met de volgende voorbeelden toe te lichten:

Voorbeeld 1 Veronderstel voorlopig dat een collectie voor 90% correcte objecten bevat. De eerste vier objecten die men waarneemt blijken echter alle niet-correct te zijn. De kans dat de eerste vier objecten alle niet-correct zijn is, gegeven onze veronderstelling van 90% is correct, gelijk aan $0,10$ tot de macht 4 , ofwel $0,01\%$. Met andere woorden: het is zeer onaannemelijk dat onze veronderstelling, dat 90% in de collectie correct is, juist is. We kunnen dus in feite ophouden verder waar te nemen, besluiten dat onze veronderstelling onjuist is en derhalve de collectie als "afgekeurd" bestempelen.

Voorbeeld 2 Als we beginnen met zes correcte objecten waar te nemen, is dat hier wat lastiger. Immers, we moeten hier zien te onderscheiden tussen de mogelijke grenswaarden van 80% en 90% correct. Indien 90% correct is, is de kans dat de eerste zes objecten correct zijn $0,90$ tot de macht 6 , ofwel $53,1\%$. Indien echter 80% correct is, is de kans dat de eerste zes objecten correct zijn $0,80$ tot de macht 6 , ofwel $26,2\%$. Weliswaar is de kans van $53,1\%$, bij 90% correct, groter dan de kans $26,2\%$, bij 80%. Maar aangezien $26,2\%$ nog altijd een relatief grote kans is, is dit verschil te gering om, rekening houdend met gewenste betrouwbaarheid en onderscheidingsvermogen, nu reeds tot een conclusie te komen.

Uiteraard zijn allerlei andere meer complexe volgorden van waarnemingen denkbaar. De methode voorziet in al deze gevallen in de statistisch correcte conclusie.

De SPRT van Wald gaat uit van een betrouwbaarheid en onderscheidingsvermogen bij benadering. Ter controle zijn $30,000$ simulaties uitgevoerd voor de grenswaarde 80% correct, alsmede $30,000$ simulaties voor de grenswaarde 90%.

Het resultaat waren de volgende benaderingen. De betrouwbaarheid - de kans dat een collectie terecht wordt bestempeld als "voldoet aan de kwaliteitsnorm" - is $89,9\%$. Het onderscheidingsvermogen - de kans dat een collectie terecht wordt afgekeurd - is $88,9\%$.

Steekproefmethode 3 - steekproeftrekking in blokken

De SPRT methode van Wald heeft het nadeel dat men objecten één voor één in een toevalsvolgorde moet waarnemen. Dit kan betekenen dat men soms zeer veel heen en weer moet lopen in de fysieke collectie van objecten. Dit kan een groot verlies aan tijd betekenen. In zo'n geval kan methode 1 uiteindelijk zuiniger zijn.

Nu is er een tussenvorm denkbaar. Men kan bij de opzet van Wald ook werken met blokken van bijvoorbeeld 25 waarnemingen tegelijk. Men kan dan binnen zo'n blok de objecten zodanig in een volgorde zetten dat een besparing in tijd wordt bereikt, mits men dan ook alle waarnemingen in het onderhavige blok doet. Vervolgens kan men in het diagram intekenen tot welk punt, en derhalve tot welke conclusie, het pad leidt: "voldoet aan de kwaliteitsnorm", "afgekeurd", of "doorgaan met volgende blok". Het is dan natuurlijk heel goed mogelijk dat het eindpunt van het pad van een blok reeds buiten de grenzen van het diagram ligt, maar dit leidt niet tot een verschil in de conclusie. Het moge verder duidelijk zijn dat binnen een blok de volgorde van waarnemen inderdaad niet ter zake doet.

Bij het onderzoeken van de totale collectie van een instelling wordt altijd steekproefmethode 1 gehanteerd, zodat hier altijd in totaal 86 objecten worden beoordeeld. In de totale collectie is immers, ten opzichte van een deelcollectie, een grotere variëteit aanwezig, die beter tot zijn recht komt wanneer de totale omvang van 86 wordt beoordeeld. Ook maakt deze steekproefomvang de meest precieze uitspraak mogelijk over de stand van zaken op de beoordeelde aspecten, hetgeen wenselijk is aangezien deze de basisregistratie betreffen en daarmee de basis vormen voor een goed beheer.

Voor de gehele collectie gebeurt de trekking van de te onderzoeken nummers voor de helft door volgens toeval objecten uit de administratie te selecteren en die op hun standplaats op te zoeken, en voor de andere helft door juist objecten in de ruimten waar deze zich fysiek bevinden volgens toeval te selecteren en deze terug te traceren in de administratie.

Bij het onderzoeken van een deelcollectie gebeurt de trekking door objecten uit de administratie van de voorwerpen van de deelcollectie volgens toeval te selecteren. Hierbij kan afhankelijk van de situatie een van de drie steekproefmethoden gekozen worden.

Betrouwbaarheidsinterval van de proportie correct in de collectie
Indien men de elementen in een steekproef heeft waargenomen, kan men een schatting doen van de proportie correcte objecten in de collectie. De schatter kan eenvoudig een zogenaamde puntschatter zijn, meestal het aantal correct waargenomen objecten gedeeld door het totaal aantal objecten in de steekproef. Deze laatste is de zogenaamde beste zuivere lineaire schatter (best linear unbiased estimator (BLUE)).

Het is echter niet ongebruikelijk om in zo'n geval een betrouwbaarheidsinterval te geven. Een betrouwbaarheidsinterval is een statistische techniek om uit de steekproefgegevens grenzen te bepalen waartussen de werkelijke proportie correcte objecten in de collectie ligt. Ook deze biedt geen absolute zekerheid. De techniek is echter zo geconstrueerd dat men van te voren de kans kan aangeven dat de werkelijke waarde van de proportie correct in de collectie inderdaad tussen deze grenzen ligt. Deze kans heet de betrouwbaarheid.

Nu is een hoge betrouwbaarheid van bijvoorbeeld 99% te verkiezen boven een geringere betrouwbaarheid van bijvoorbeeld 80%. Echter: de keuze van een hoge betrouwbaarheid betekent dat men is aangewezen op een (dikwijls veel) grotere steekproefomvang dan nodig is bij een geringere betrouwbaarheid.

Of ook anders, als de steekproefomvang reeds vastligt, kan een hoge betrouwbaarheid betekenen dat de grenzen zo ver uit elkaar komen te liggen dat er nauwelijks van een interessant resultaat gesproken kan worden. Ook hier is het dus nodig de kosten van de steekproef af te wegen tegen de betrouwbaarheid die men nastreeft.

Voorbeeld 3 In een toevalssteekproef van 86 objecten worden 75 correcte objecten aangetroffen. De puntschatting van de proportie correct in de steekproef is $75/86 = 87,2\%$. Men kan nu bijvoorbeeld de volgende (zogenaamde tweezijdige) betrouwbaarheidsintervallen berekenen. Een 90%-betrouwbaarheidsinterval voor de proportie correct in de collectie is 79,7% - 92,7%; een 99%-betrouwbaarheidsinterval is 75,3% - 94,8%.

Voor de rapportage van de inspectie is gekozen voor 90%-betrouwbaarheidsintervallen.

Steekproeftrekken bij onvindbaarheid

Zowel bij steekproeftrekken met een vaste omvang als bij de successieve steekproeftrekking in een deelcollectie kunnen zich problemen voordoen omdat een geselecteerd object op moment van inspectie onvindbaar blijkt te zijn binnen de daartoe door de Inspectie gestelde tijd van 10 minuten. (Deze situatie heeft dus geen betrekking op objecten die bijvoorbeeld zijn uitgeleend en als zodanig geregistreerd.) Bij een onvindbaar object wordt ter vervanging daarvan een object uit de zogenoemde reservesteekproef getrokken. In een onverhoopt geval waarbij naar

verhouding veel objecten onvindbaar zijn op het moment van inspectie zou dit echter kunnen leiden tot een ongewenst lange uitbreiding van het onderzoek en een daarmee gepaard gaande kostenstijging. Daarom is besloten het aantal objecten in de reservesteekproef te beperken.

Het aantal reserveobjecten ter vervanging van onvindbare objecten is bij de steekproef over de gehele collectie gesteld op maximaal 10. (Het gaat hier om een aanvulling van een administratieve steekproef van meestal 43 objecten, omdat de overige van de 86 objecten immers uit de ruimten worden getrokken waar de objecten zijn ondergebracht zodat hier van onvindbaarheid geen sprake kan zijn). Het aantal reserveobjecten ter vervanging van onvindbare objecten in de successieve steekproef (van ten hoogste 86 objecten) in een deelcollectie is gesteld op maximaal 15.

Het kan dus voorkomen, dat de beoogde steekproefomvang in een enkel geval niet behaald kan worden. Omdat vastgehouden wordt aan een betrouwbaarheid van ten minste 90%, betekent dit dat in een dergelijk geval het onderscheidingsvermogen onder de 90% zal zakken. Dus, in geval van een collectie die voldoet aan de kwaliteitsnorm, blijft een kans dat deze ten onrechte wordt afgekeurd ten hoogste 10%. Een collectie echter die niet voldoet aan de kwaliteitsnorm zal, in geval van een te kleine steekproef wegens een teveel aan onvindbare objecten, ten aanzien van een bepaald aspect ten onrechte goedgekeurd kunnen worden met een kans die groter is dan 10%.

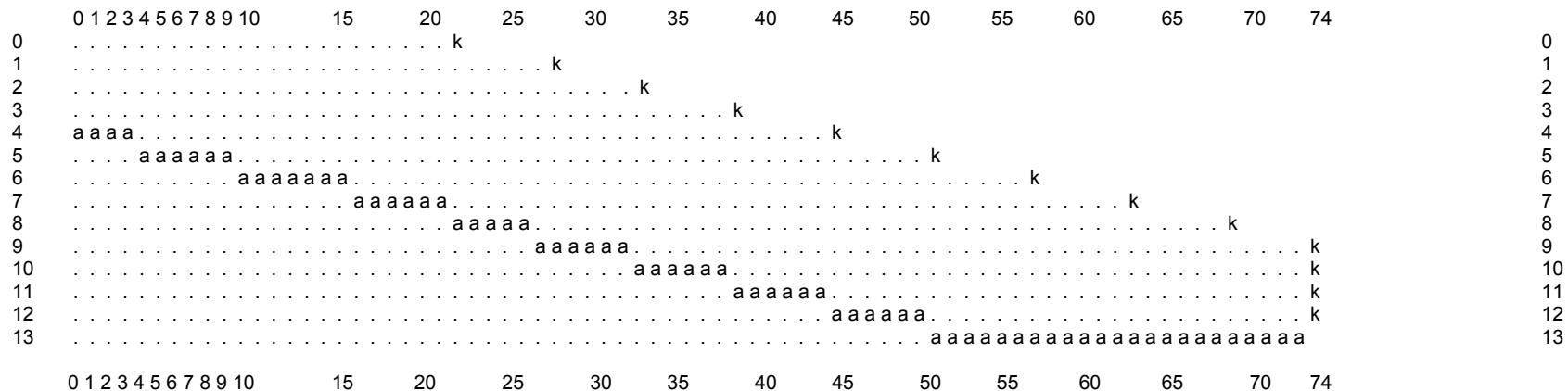
Het moge duidelijk zijn dat in geval van onvindbaarheid er sprake is van een ongewenste situatie, onafhankelijk van het feit dat de betreffende collectie ten aanzien van bepaalde aspecten wordt goedgekeurd dan wel afgekeurd.

Literatuur:

K.D. Glazebrook & G.B. Wetherill, *Sequential Methods in Statistics*, London 1986;
H.W. Wonnacott & R.J. Wonnacott, *Introductory Statistics*, New York 1990.

Sequentiële steekproef van onafhankelijke Bernoulli-experimenten
 Sequential Probability Ratio Test (SPRT) naar A. Wald (1947)

Goed →

Resultaat

k = Stoppen met conclusie $P(\text{correct}) \geq 0.90$ ..... = "Voldoet aan de kwaliteitsnorm"
 a = Stoppen met conclusie $P(\text{correct}) < 0.80$ ..... = "Afgekeurd"

Aantal goed ..... = ... %
 Aantal fout ..... = ... %
 Totaal ..... = 100 %